

مهکامه درودی

مترجم

دیرزمانی است که کشورهای مختلف دنیا تولیدات تلویزیونی دو کشور ژاپن و کره جنوبی را روی آنتن می‌فرستند و توانسته‌اند جمعیت بزرگی از تماشاگران را جذب این تولیدات کنند. در بین انبوه تولیدات این دو کشور در ژانرهای مختلف، گونه تاریخی جایگاه خاصی دارد و معمولاً تماشاگران شیفته چشم‌اندازهای زیبا در کنار لباس‌ها و طراحی‌های صحنه کلاسیک و سکانس‌های نبرد و جنگ آنها می‌شوند.

تجربه عمومی تماشاگران در کشورهای مختلف از درام‌های تاریخی کره و ژاپن، آن دسته محصولات است که دنبال تعریف روایت‌هایی کلاسیک رفته و زمان وقوع اتفاقات را به چندین و چند قرن قبل می‌برند.

به همین خاطر، زمانی که سریال «ابری بالای کوه» به عنوان اثری تاریخی از ژاپن آماده پخش در سرزمین‌های دور و نزدیک این کشور شد، بسیاری تصور می‌کردند یک بار دیگر بایک داستان کلاسیک تاریخی روبه‌رو هستند که قرار است ماجراهایی از قرن‌ها پیش را به تصویر بکشد، اما این تصور کاملاً غلط بود! سریال ابری بالای کوه، این روزها ساعت صفر بامداد از شبکه چهار سیما پخش می‌شود.

درباره سریال ژاپنی «ابری بالای کوه» که از شبکه چهار روی آنتن می‌رود

مقاومت با درام‌های جنگی

سریال که با نام «ساکا» هم شناخته می‌شود، داستانی تاریخی درباره جنگی معاصر را در تاریخ ژاپن به تصویر می‌کشد و از این نظر، تفاوت‌های زیادی با بقیه درام‌های جنگی تلویزیونی ژاپن دارد. فیلمنامه اقتباسی سریال براساس نوول شناخته شده‌ای به همین نام سریال نوشته شده که سال ۱۹۶۸ روی پیشخوان کتابفروشی‌ها قرار گرفت و خیلی زود به یکی از آثار ادبی مورد توجه مردم ژاپن و اهالی کتابخوان تبدیل شد. نویسنده نوول، ریوتارو شیبایا، همان زمان در گفت‌وگوهایی اعلام کرد نسبت به میزان موفقیت کتاب خود اطمینان داشته و هدف از نگارش آن یادآوری تاریخ به نسل‌های جدید برای جلوگیری از وقوع دوباره چنین اتفاقاتی است. این نویسنده بر این باور بوده که مردم ژاپن حافظه تاریخی ندارند و خیلی زود گذشته و حوادث رخ داده در آن را به دست فراموشی می‌سپارند. به این ترتیب، نوول او کمک می‌کند تا این بخش از خاطرات جمعی ملت ژاپن زنده بماند.

از ژاپن تالتونی

فیلمنامه ابری بالای کوه را هیساشی نوزووا نوشت. او نوول شیبایا را

به طور کلی در ۱۳ اپیزود ۹۰ دقیقه‌ای جاداد. فصل اول سریال با پنج قسمت سال ۲۰۰۹ روی آنتن رفت. دو فصل ۲ و ۳ در چهار اپیزود تهیه شدند که اواخر سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ به نمایش درآمدند. سازندگان سریال تصمیم گرفتند زمان پخش اپیزودهای این سه فصل را به گونه‌ای تقسیم‌بندی کنند که یک بازه زمانی سه ساله را در بر بگیرد. از جمله نکات مهم در رابطه با ابری بالای کوه، فیلمبرداری بخش اعظم صحنه‌های آن در داخل خود ژاپن است. با این حال، یکی از اپیزودهای فصل دوم به دلیل حال و هوای خاص قصه این قسمت در لتونی فیلمبرداری شد.

تبلیغات زیرپوستی

یوشیکو نیشیمورا، تهیه‌کننده باسابقه که خالق سریال است، امتیاز برگردان تصویری نوول شیبایا برای یک سریال تلویزیونی را از همسر بیوه او، میدوری فوکودا، در سال ۲۰۰۱ خریداری کرد. آن زمان برخی منتقدان ادبی نسبت به این کار موضع گرفتند و در روزنامه‌ها این ادعا را مطرح کردند که خود شیبایا هیچ‌گاه تمایل و علاقه‌ای برای فروش نوول پخوانده‌اش به دو صنعت سینما و تلویزیون نداشته است. همین منتقدان می‌گفتند اگر

نویسنده علاقه‌مند به چنین کاری بوده است، در زمان حیات خود می‌توانست امتیاز برگردان تصویری اثرش را بفروشد. به این ترتیب، عدم فروش این امتیاز در زمان زنده بودن شیبایا می‌تواند به معنی مخالفت او با انجام چنین کاری باشد. با وجود بحث‌های داغ و اظهارنظرهای گوناگون در این زمینه، منتقدان ادبی مخالف نتوانستند به طور مستدل مدارکی برای حمایت از ادعاهای خود ارائه دهند و تنها به این نکته کلی اکتفا کردند که نویسنده در دیدارهای دوستانه و خصوصی با برخی همکاران و دوستانش از این موضوع سخن گفته است. این صحبت‌ها البته به کمک سریال آمد تا آن را بیشتر مورد توجه عموم قرار دهد و نوعی تبلیغات برای آن ارزیابی شد.

پایان حاشیه‌ها

بعد از تمام جارو و جنجال‌ها، در سال ۲۰۰۳ رسماً گفته شد که این سریال ساخته خواهد شد. با وجود این، کلید فیلمبرداری ابری بالای کوه تنها پنج سال بعد در سال ۲۰۰۸ زده شد. منتقدان تلویزیونی سریال را در ژانر «درام تایگا» قرار دادند که به دورانی اشاره‌ای می‌کند که اختصاص به فضای دوران «میجی»

دارد. این فضا نمایانگر بخشی خاص از تاریخ ژاپن در قرن‌های گذشته تا قرن نوزدهم است که مورخان ژاپنی درباره‌اش اطلاعات و تصورات چندانی ندارند و بیشتر نوشته‌های آنها بر پایه خیال پردازی شکل گرفته است. داستان سریال در قرن نوزدهم رخ می‌دهد که برای مردم دوران پراستهاب و دردسرافرینی بود. تغییراتی که طی سال‌ها به وقوع پیوسته بود، جامعه ژاپن را به سمت وسویی تازه و متفاوت سوق می‌داد. تلاش ژاپنی‌ها بر این بود که به عنوان ملتی مدرن و متمدن شناخته شوند. پس از ۳۰۰ سال تحولات گوناگون، سامورایی‌های قدیمی به کارگری، کشاورزی و کار در مشاغل صنعتی دیگر روی آوردند و اکنون تکنولوژی در کشور مقام پادشاهی یافته بود. داستان سریال به آخرین سال‌های تفکر فضای میجی می‌پردازد که ژاپن هنوز در حال خلق هویت خود بعد از چند جنگ خارجی بود. برادران آکیاما (یوشیفورو و سانیکو) شخصیت‌های اصلی ماجرا هستند که همراه با دوست شاعر خود ماساتوکا شیکو، سفری اودیسه‌وار به نقاط مختلف کشور را آغاز می‌کنند تا روح درونی کشورشان را بازیابند.

ماجراجویی تاریخی در قرن ۱۹

درنگ

صحنه آرایی پرهزینه

به گفته سازندگان سریال، از آنجا که اطلاعات دقیقی از فضای دورانی که داستان در آن اتفاق می‌افتد در دست نیست، صحنه آرایی سریال با مشکلات بسیار زیادی

همراه بوده است. برای همین پول و سرمایه بسیار زیادی خرج شد تا این صحنه آرایی تبدیل به همان چیزی شود که سازندگان می‌خواهند. از این نظر، ابری بالای کوه، یکی از گران‌ترین و پرهزینه‌ترین سریال‌های تاریخ فعالیت تلویزیون ژاپن به حساب می‌آید. البته سریال، یک محقق تاریخی را در کنار خود داشته و

با این حال، نتوانسته به چیز زیادی در رابطه با زمان رخدادهای داستان پیدا کند! راوی سریال هم کسی نیست جز کن و اتانا، ستاره سرشناس سینمای ژاپن در سطح بین‌المللی، که البته به خاطر دوبله آن به زبان فارسی تماشاگران نمی‌توانند صدای او را بر روی روایت ماجراها بشنوند. نیشیمورا، تهیه‌کننده سریال در

مصاحبه‌هایش روی این مسئله تأکید داشت که در دهه ۹۰ میلادی سفرهایی به چند کشور پیشرفته غربی کرد تا بتواند اطلاعات جامعی در رابطه با صحنه پردازی‌های باشکوه جنگی و تاریخی به دست بیاورد تا بتواند از آن تجربیات و الهاماتی که می‌گیرد، سریالی با صحنه آرایی‌های بهتر و چشم‌نوازتر ارائه دهد.